

SALTANT BARRERES DE GÈNERE

CERTES MODALITATS ESPORTIVES CONTINUEN SENT UN TERRITORI GAIREBÉ VEDAT A LES DONES

Més ràpid, més alt, més fort. El lema olímpic és sobradament conegut i reflecteix la incansable lluita dels esportistes per batre rècords, per superar els seus límits. La pràctica seriosa de qualsevol esport exigeix constància, esforç i una enorme voluntat per millorar dia rere dia. No és una qüestió de gènere, però en ple segle XXI es mantenen certs estereotips que fan que, als ulls de la majoria, determinats esports continuïn semblant exclusivament masculins.

JOSEP PASTELLS > TEXT
MARÇAL MOLAS > FOTOS

El rugbi, l'halterofília, el kick-boxing, el piragüisme, el motocròs, el waterpolo o fins i tot el futbol: són els esports que practiquen les protagonistes d'aquest reportatge, deu gironines que trenquen esquemes i demostren que cada cop tindrà menys sentit parlar de modalitats tradicionalment masculines. A pesar del gran salt fet per l'esport femení els darrers anys, moltes persones encara s'estranyen de descobrir que una noia reparteix puntades de peu i mastegots sobre un ring, o que aixeca per damunt del cap barres i discos que superen el seu pes corporal. També continua sorprenent que una dona rebí patacades i faci placatges sobre un camp de rugbi, o que tingui una espatlla massissa i uns bíceps forts, idonis per practicar piragüisme o waterpolo.

I les noies que corren sobre una moto camp a través o juguen a

futbol no deixen de provocar cert desconcert en una societat acostumada a situar aquests esports en un món predominantment masculí. No cal ser un gran observador per adonar-se que, per molt que s'hagi reduït la discriminació de les esportistes, les diferències i desigualtats encara es mantenen. L'esport femení rep poques ajudes, té escassa presència als mitjans de comunicació, atrau en menor mesura l'interès dels patrocinadors. Només cal fixar-se en

L'esport femení rep poques ajudes i té escassa presència als mitjans de comunicació

els informatius de qualsevol cadena televisiva, en els noms dels esportistes que acaparen la major part dels focus: Leo, Pau, Rafael, Marc, Toni, Fernando, Valentino... Parlar de discriminació de l'esport femení no és gens exagerat.

«Que no són maques, les siluetes femenines?»

La jugadora del GEIEG de rugbi Eva Puig -ràpida, explosiva, amb bona visió del joc- té molt clar que la discriminació existeix. En posa un exemple anecdòtic però molt significatiu: «L'altre dia, mirant un catàleg de trofeus, vaig veure que la majoria tenien siluetes masculines. Per què? Que no són maques, les siluetes femenines?». Puig, de 28 anys, apunta que «segurament molts giro-

>> *Esther Sullastres, portera de l'Euromat. A la dreta, Eva Puig amb la pilota de rugbi i Coral Vila, entrenadora.*

>> Jugadores de rugbi del GEiEG.

nins no saben que hi ha un equip de rugbi a la seva ciutat i que aquest any s'ha classificat per disputar la lliga de divisió d'honor». També recalca: «La gent se sorprèn quan s'assabenta que jugo a rugbi perquè es pensa que és violent, però no és així, només és un esport de contacte». La seva entrenadora, Coral Vila, li dóna la raó: «El rugbi és dur i agressiu, però no violent». Vila també pensa que «una dona que juga a rugbi

encara xoca, trenca molts esquemes». «Nosaltres a Girona no ens podem queixar, perquè els mitjans ens fan força cas. Ara bé, en general l'esport femení està molt discriminat, el model masculí sempre surt reforçat», afirma. Als seus 38 anys, l'entrenadora i també jugadora del GEiEG sap molt bé de què parla. Abans del rugbi, ha practicat esports tan diversos com el futbol sala, l'handbol i el voleibol, a més del taekwondo (n'és cinturó blau) i l'atletisme, on acredita dotze segons i una dècima als cent metres i vint-i-cinc segons i set dècimes als dos-cents.

«La societat ho veu amb mals ulls»
Una altra esportista del GEiEG, Estefania López, que als seus 22 anys és l'actual campiona universitària d'Espanya d'halterofília en la categoria de menys

de 53 quilos (n'aixeca 47 en arrencada i 62 en dos temps), explica: «La major part de la gent es queda força sorpresa en saber quin esport practico. Suposo que perquè no em veuen ni alta ni forta ni s'imaginin que les qualitats bàsiques per practicar aquesta disciplina són la persistència i la capacitat de sacrifici. També és molt corrent que la gent pensi que aquest només és un esport d'homes. Tot i així, aquestes reaccions em semblen naturals». López diferencia entre les dones que juguen a bàsquet, tennis o golf («esports que des de sempre han estat practicats per homes i dones») i les que es decanten pel futbol, l'halterofília, la boxa o el motociclisme, «que no és que estiguin discriminades, però la societat ho veu amb mals ulls». A més, remarca: «No és el mateix anar a veure un partit femení de qualsevol esport que anar a veure un partit masculí. Anys enrere, quan jugava a bàsquet, als nostres partits només vèiem pares a les grades, però quan jugaven els nois les grades estaven plenes de gent, amb pancartes i tambors».

Una dona que juga a rugbi encara xoca, trenca molts esquemes

En qualsevol cas, sosté: «Avui dia, l'esport femení té molta més importància en la societat i això ha de seguir així. Les noies estem capacitades per practicar qualsevol esport i no ens hem de deixar portar per si estarem mal vist o no, sinó que hem de practicar l'esport que més ens agradi».

La duresa del kick-boxing i del motocròs

Janire Sanz, que competeix amb l'Oswald Gym, té quinze anys i ja acumula dos campionats de Catalunya de kick-boxing en la categoria de menys de 54 quilos. Després de provar amb el taekwondo, als vuit anys es va passar al kick-boxing, «un esport realment dur, que requereix molta resistència i t'obliga a ser molt conscient del que fas». Sanz explica: «Quan la gent s'assabenta de l'esport que practico no s'ho creuen. Primer em diuen que no pot ser, i quan s'adonen que és veritat queden ben parats. "No ho sembla pas!", acostumen a exclamar». Però més que empipar-se per aquestes reaccions, la lluitadora gironina lamenta que «des de fora no

es valori el que costa fer kick-boxing i dominar les tècniques». És una sensació similar a la que experimenta la seva amiga Maria Maseras, també de 15 anys i pilot de motocròs, que competeix en la categoria de 125 cc amb una Kawasaki de Benher Bikes. «No valoren fins a quin punt pot ser dur. No és el que sembla vist des de fora, tant per la tensió que pateixes a les curses com per l'esforç que suposen els entrenaments», destaca Maseras, que també ha observat més d'una vegada els rostres d'estupefacció de la gent en assabentar-se que practica motocròs. «No pot ser», «No ho sembla pas» o «No en tens pinta», acostumen a dir-li. Sanz i Maseras comparteixen el mateix parer: «Les noies que practiquen els nostres esports estan discriminades. Tot està orientat als nois, potser en part perquè hi ha molt poques competidores».

«I per què no t'apuntaves a bàsquet?»

Raquel Sullastres té dinou anys i és mig-campista de l'Estartit de segona divisió catalana. És més defensiva que ofensiva, amb bones cames i pulmons. «Quan explico l'esport que practico, moltes vegades em pregunten "A futbol?», com si els sorprengués molt. També m'empipa que em diguin que el futbol és per a nois i que em podria haver apuntat a bàsquet», lamenta. Per a ella és evident que «en aquest país es mira més pel futbol masculí que pel femení. A la gent li fa més gràcia anar a mirar un partit de nois». I assegura: «Algunes vegades he sentit comentaris de nois que juguen a futbol dient que les noies són molt dolentes». La seva germana, Esther Sullastres, és portera de l'Euromat, l'Estartit de la Superlliga. Esther, que als seus disset anys ja ha debutat amb la selecció espanyola, destaca per la seva velocitat, agilitat i valentia, però sobretot per una gran preparació psicològica. En ser interpel·lada per les reaccions que provoca la seva pràctica esportiva, subratlla: «Força gent, sobretot del gènere masculí, reacciona de manera irònica en assabentar-se que sóc portera de futbol. Són comentaris que molesten, però és obvi que encara queda molt de camí per neutralitzar les dues cares de l'esport, la femenina i la masculina». «No rebem ajudes de cap lloc i ens

>> Janire Sanz (kick-boxing) i, a la dreta, Maria Maseras (motocròs). A dalt, Estefania López (halterofília).

El COI ha decretat que qualsevol esport nou ha d'incloure una prova femenina per ser incorporat al programa

costa molt ser patrocinades. Al futbol femení tot són promeses en suspensió, però mai no deixarem de lluitar pel que ens agrada», adverteix.

«Tenim condicions físiques diferents»

Lluitar, no deixar-se vèncer, és un requisit indispensable per a qualsevol esportista, sigui quina sigui la disciplina que practiqui. En el cas del piragüisme, calen a més moltes altres qualitats: força, coordinació, resistència, esperit de

competició i superació, paciència i fins i tot «ser poc fredolica», remarca Anna Valderas, del Club Natació Banyoles. Abans de ser piragüista, Valderas, de 36 anys, havia jugat a bàsquet, handbol i voleibol. Admet que de vegades li molesta que la gent s'estranyi de l'esport que practica, però ho troba normal perquè «molt pocs coneixen el piragüisme». La seva companya de secció al CNB, Aurora Figueres, de vint anys, havia fet abans judo i natació i també està acostumada a la sorpresa que mostren

moltes persones quan descobreixen que és piragüista. «Són reaccions que trobo naturals, ja que sempre ho he viscut així. De vegades em sento bé dient que faig piragüisme; d'aquesta manera dones a conèixer aquest esport». Figueres i Valderas també pensen que l'esport femení està discriminat, «tot i que cada cop menys». I afirmen: «S'ha de tenir en compte que, encara que no ens agradi admetre-ho, tenim condicions físiques diferents i, en molts casos, ens és més difícil arribar allà on arriba un home».

>> *Raquel Sullastres (futbol).
A la dreta, Aurora Figueres
i Anna Valderas (piragüistes).
A dalt, Maria Maseras (motocròs).*

De les 712 llicències de motociclisme de les comarques gironines, només n'hi ha 26 de femenines

A falta de força, estratègia

Glòria Espinar, waterpolista del GEIEG, assenyala: «Tot i que ara és més conegut que fa uns anys, la gent es continua sorprenent quan els dius que practiques waterpolo, i més encara si ets noia. Ho trobo natural; aquest sempre ha estat un esport minoritari». Espinar –ràpida i amb un bon llançament– té 25 anys i va ser nedadora dels vuit als setze. Segons ella, «la discriminació de l'esport femení és una realitat. És cert que molts esports semblen més vistosos practicats per homes, ja que la seva condició física és més forta que la de la dona, però no per això han de ser més entretinguts». «A falta d'algunes habilitats que potser tenen més facilitat per desenvolupar els

homes, les dones en fem servir d'altres. Per exemple: a falta de força pots utilitzar l'estratègia», assegura Espinar.

De Coubertin a la fredor de les xifres

«L'important és participar», afirmava el creador dels Jocs Olímpics moderns, Pierre de Coubertin. «Que participin els homes», hi hauria pogut afegir. I és que el baró francès, influït potser per l'exclusió de les dones de la pràctica esportiva en l'antiga Grècia, estava fermament convençut que el paper d'aquestes en la competició havia de limitar-se a coronar els guanyadors. Per sort, des dels Jocs d'Atenes de 1896, exclusivament masculins, les coses han canviat molt i

l'esport femení ja no coneix límits. N'és una bona mostra el fet que el Comitè Olímpic Internacional (COI) ha decretat que qualsevol esport nou ha d'incloure una prova femenina per ser incorporat al programa. Les xifres de participants a les olimpíades també mostren que les dones estan cada cop més equiparades amb els homes, però una cosa és la competició d'alt nivell i una altra de molt diferent les xifres de practicants, sobretot en determinades modalitats. Vegem-ne tres exemples a les comarques gironines, relacionats amb alguns dels esports tractats en aquest reportatge. En rugbi hi ha 268 llicències, de les quals només 34 (un escarransit dotze per cent) són femenines. En motociclis-

>> Glòria Espinar (waterpolista). A la dreta, Eva Puig entre altres jugadores (rugbi). A dalt, jugadores de l'Euromat UE l'Estartit contra el Gimnàs Chun Kwon de Salt (futbol).

Pierre de Coubertin estava fermament convençut que el paper de les dones en la competició havia de limitar-se a coronar els guanyadors

me, el percentatge de participació de les dones és encara més petit: no arriba ni al quatre per cent (26 llicències femenines sobre un total de 712). Pel que fa al futbol, les xifres varien en funció del tipus de llicència, però la desproporció també és evident. En categoria alevins, per exemple, hi ha 2.383 nens per 64 nenes (ni tan sols el tres per cent del total), i en juvenils, 2.084 nois per 102 noies (a penes un cinc per cent).

Una evolució imparabile

Tot i que, històricament, les dones amb prou feines han tingut cabuda en l'esport, des del segle passat la seva presència s'hi ha incrementat en una proporció similar a l'experimentada en

la resta de camps socials ocupats per homes. El fet que durant molts anys l'activitat esportiva femenina hagi estat limitada i fins i tot menysvalorada provoca que la cultura esportiva encara tingui una orientació eminentment masculina pel que fa a l'organització, els llenguatges i els símbols. Però la diferent remuneració econòmica, la falta de models femenins als mitjans de comunicació o l'escassa representació en llocs de presa de decisions i en l'entrenament esportiu no impedeixen que les dones ingressin cada cop amb major entusiasme en àmbits que, per pura tradició, són considerats majoritàriament masculins. Per sort, l'evolució de la identitat femenina és imparabile,

com també el progrés d'una societat que, forçosament, haurà d'acceptar que tothom, sigui home o dona, és lliure de gestionar el seu temps com més li plagui i pot competir en l'esport que li vingui de gust. El camí no ha estat fàcil i encara en queda molt per recórrer, però una de les grandeses de l'esport és la seva estreta vinculació amb l'esforç i la capacitat de superació. Les esportistes cada cop seran més ràpides, més altes i més fortes, que ningú no ho dubti. L'important és que participin, sí, però també que ens ajudin a deixar enrere els conflictes de rols o d'identitat de gènere, a sentir-nos persones.

Josep Pastells és escriptor.

>> *Esther Sullastres (futbol).
A la dreta, Janire Sanz (kick-boxing).
A dalt, Anna Valderas (piragüista).*

A falta de força, algunes dones esportistes asseguren que utilitzen l'estratègia